

Korea / 한국어 Hanguk-õ / 조선말 Chosõnmal

latinisatsioon: McCune-Reischauer 1939, transliteratsioon: KNAB 1998

Nr	Korea	Trlit	Lat
1	ㄱ	g	k
2	ㅋ	k	k'
3	ㄲ	gg	kk
4	ㄷ	d	t
5	ㅌ	t	t'
6	ㄸ	dd	tt
7	ㅂ	b	p
8	ㅃ	p	p'
9	ㅍㅍ	bb	pp
10	ㅈ	j	ch
11	ㅉ	ch	ch'
12	ㅊ	jj	tch
13	ㅅ	s	s
14	ㅆ	ss	ss
15	ㅎ	h	h
16	ㅇ	ng, ⁻¹	ng, ⁻¹
17	ㄴ	n	n
18	ㄹ	l	r, n, l
19	ㅁ	m	m
20	ㅇ	a	a

21	ㅊ	eo	õ
22	ㅊ	o	o
23	ㅊ	u	u
24	ㅡ	eu	ũ
25	ㅣ	i	i
26	ㅑ	ae	ae
27	ㅓ	e	e
28	ㅕ	oe	oe
29	ㅗ	ya	ya
30	ㅛ	yeo	yõ
31	ㅜ	yo	yo
32	ㅠ	yu	yu
33	ㅟ	yae	yae
34	ㅝ	ye	ye
35	ㅘ	wa	wa
36	ㅙ	weo	wõ
37	ㅚ	wi	wi
38	ㅜ	wae	wae
39	ㅝ	we	we
40	ㅞ	eui	ũi

¹ Silbi alguses.

Üleminek transliteratsioonilt latinisatsioonile

Muutused sõna alguses:

l → n ~ (0)

Muutused konsonandi ja järgneva vokaali liitumisel:

d → t ~ d',
→ ch ~ j' (i ja y ees) {deui → ti~di}

eui → ũi,
→ i (b,ch,d,g,j,k,l,m,n,p,s,t järel)

l → n ~ (0),

→ r ~ n ~ l (i ja y ees),
jäab ära (i ja y ees sõna alguses)

leui → ri ~ ni ~ li,
→ ni (sõna alguses)

n → n,
→ n ~ l (i ja y ees),
jäab ära (i ja y ees sõna alguses)

swi → shwi

syui → shwi

t → t',

→ ch' (i ja y ees) {teui → t'i}

wi → *wi*,
 → *i* (b,m,p järel)
 ya → *ya*,
 → *a* (ch,d,j,s,t järel)
 ye → *ye*,
 → *e* (ch,d,j,s,t järel)
 yo → *yo*,
 → *o* (ch,d,j,s,t järel)
 yō → *yō*,
 → *ō* (ch,d,j,s,t järel)
 yu → *yu*,
 → *u* (ch,d,j,s,t järel)

¹ variandi valik sõltub eelnevast häälikust (vt järgmine alajaotus)

Muutused sõna sees:

(silbipiiri märgib vajaduse korral +)

b → *p*,
 → *b* (ng ees; l,lb,lm,m,n,ng,vokaali järel)
 → *m* (l,m,n ees)
 b+bb → *pp*
 d → *t ~ ch'*,
 → *d ~ j'* (lm,m,n,ng,vokaali järel)
 g → *k*,
 → *g* (ng ees; l,lg,lm,m,n,ng,vokaali järel)
 → *ng* (l,m,n ees)
 g+gg → *kk*
 j → *ch*,
 → *j* (lm,m,n,ng,vokaali järel)
 l → *l*,
 → *r* (ng ees; vokaali järel),
 → *n* (b,g,m,ng,s järel)
 lb+.. → *p*,
 → *l* (b,bb,p ees),
 → *lb* (ng ees),
 → *lp* (h ees),

→ *m* (l,m,n ees)
 lg+.. → *k*,
 → *l* (g,gg,k ees),
 → *lg* (ng ees),
 → *lk* (h ees),
 → *ng* (l,m,n ees)
 lm+.. → *m*,
 → *l* (m ees),
 → *lm* (ng ees)
 n → *n*,
 → *n'* (g ees),
 → *l* (l-i ees või järel)
 s → *s ~ sh'*,
 → *d* (ng ees),
 → *t* (bb,ch,gg,h,j,jj,k,p,t ees)
 sb → *pp*
 sd → *tt ~ tch'*
 s+dd → *tt*
 sg → *kk*
 sl → *nn*
 sm → *nm*
 sn → *nn*
 s+ss → *ss*

¹ Variandi valik sõltub järgnevast vokaalist (vt eelmine alajaotus).

Muutused sõna lõpus:

ch → *t*
 j → *t*
 k → *k*
 l → *l*
 lb → *p*
 lg → *k*
 p → *p*
 s → *t*
 t → *t*

Märkusi

1. Korea kirjas rühmitatakse tähed silpidesse, kirjutades neid vasakult paremale või ülalt alla: 판문점 *P'anmunjōm*.
2. Tähte ○ ng ei latiniseerita silbi alguses, mujal on ta ng: 창항 *Changhang*; 안양 *Anyang*, 여수 *Yōsu*.

3. Sõnasisesed silbipiirid latinisatsioonis ei kajastu: 일영 *Iryöng*, 여량 *Yöryang*, 읍아가다 *Olmagada*, 알맹이 *Almaengi*.
4. Häälikumuutusi arvestatakse nime sees sõltumata asukohast või kokku- ja lahkukirjutamisest: 오곡도 *Ogok-to* ~ *Ogok To*, vrd 소운도 *Soun-do* ~ *Soun Do*; 대성령 *Taesöng-nyöng*, vrd 덕우대령 *Tögudae-ryöng*, 위건령 *Wögyöl-lyöng*.

Võrdlus teiste latinisatsioonidega

Korea Vabariigi Kultuuri- ja Turismiministeeriumi latinisatsioon (07.07.2000)
(põhiosas langeb kokku KNABi transliteratsiooniga):

ㄱ g, k ¹	ㅈ ch	ㅊ eo	ㅑ yo
ㅋ k	ㅉ jj	ㅏ o	ㅠ yu
ㄲ kk	ㅊ s, t ¹	ㅓ u	ㅝ yae
ㄷ d, t ¹	ㅆ ss	ㅡ eu	ㅞ ye
ㅌ t	ㅎ h	ㅣ i	ㅘ wa
ㅍ tt	ㅇ ng, - ²	ㅚ ae	ㅙ wo
ㅂ b, p ¹	ㄴ n	ㅜ e	ㅜ wi
ㅃ p	ㄹ r, l ³	ㅠ oe	ㅞ wae
ㅍ pp	ㅁ m	ㅟ ya	ㅞ we
ㅈ j, t ¹	ㅏ a	ㅠ yeo	ㅠ ui

¹ Sõna lõpus või juhul, kui järgneb konsonant.

² Silbi alguses.

³ Sõna lõpus või juhul, kui järgneb konsonant. ㄹㄹ latiniseeritakse *ll*.

Rakendusreeglid:

1. Võetakse arvesse häälikumuutusi, mida kirjalpilt ei kajasta:

a) assimilatsioon: 뱀마 *baen-ma Baengma*, 별내 *byeol-nae Byeollae*, 신문로 *sin-mun-lo Sinmunno* (standardsed assimilatsioonireglid tabelist: b+l → *mn*, b+n → *mn*, g+l → *ngn*, g+m → *ngm*, g+n → *ngn*, j+n → *nn*, j+m → *nm*, j+j → *jj*, l+n → *ll*, m+l → *mn*, n+l → *ll*, nn, ng+l → *ngn*, s+j → *jj*, s+m → *nm*, s+n → *nn*, s+s → *ss*, t+m → *nm*, t+n → *nn*);

b) epenteetiline ㄴ n ja ㄹ l: 향여울 *hang-yeo-ul Hangnyeoul*, 알약 *al-yag allyak*;

c) palatalisatsioon: 해돋이 *hae-dod-i haedoji*, 맞히다 *maj-hi-da machida*;

d) ㄱ g, ㅂ b, ㄷ d, ㅈ j piinemine ㅎ h-ga: joh-go *joko*, 잡혀 *jab-hyeo japyeo*, 놓다 *noh-da nota*, 낱지 *nah-ji nachi* (ent v.a kui h järgneb g, b, d-le järgmistel juhtudel: 목호 *mug-ho Mukho*, 집현전 *jib-hyeon-jeon Jiphyeonjeon*);

e) NB! pingsaid (glotaalseid) häälikuid morfeemiipiiril ei kajastata: 압구정 *ab-gu-jeong Apgujeong*, 죽변 *jug-byeon Jukbyeon*, 낙동강 *nag-dong-gang Nakdonggang*, 팔당 *pal-dang Paldang*.

2. Hääldusselguse saavutamiseks võib kasutada sidekriipsu: 중앙 *Jung-ang*, 세운 *Se-un*, 반구대 *Ban-gudae*, 해운대 *Hae-undae*.

3. Pärinimed kirjutatakse suure algustähega: 부산 *Busan*, 세종 *Sejong*.

4. Isikunimesed kirjutatakse perekonnanimi enne, siis tühiku järel eesnimi (soovitavalt ilma sidekriipsudeta): 민용하 *Min Yongha* (~ *Min Yong-ha*), 송나리 *Song Nari*. Assimilatsiooni eesnimedes silbipiiril ei kajastata: 한복남 *Han Boknam*, 홍빛나 *Hong Bitna*.
5. Haldusüksuste terminid 도, 시, 군, 구, 읍, 면, 리, 동, 가 transkribeeritakse *do, si, gun, gu, eup, myeon, ri, dong, ga* ning nende ette pannakse sidekriips; assimilatsiooni nende piiril ei kajastata: 충청북도 *Chungcheongbuk-do*, 의정부시 *Uijeongbu-si*, 제주도 *Jeju-do*, 신창읍 *Sinchang-eup*. Terminid *si, gun* ja *eup* võib ka ära jätta: 청주시 *Cheongju*.
6. Kohanimesid ja inimtekkeste objektide nimesid võib kirjutada ilma sidekriipsuta: 경복궁 *Gyeongbokgung*, 안압지 *Anapji*, 남한산성 *Namhansanseong*, 돈림문 *Dongnimmun*, 다보탑 *Dabotap*.

Endine Korea Vabariigi Haridusministeeriumi süsteem (13.01.1984)

(<http://asadal.cs.pusan.ac.kr/han-tl-ts/moe1984w.html>; rajanes McCune-Reischaueri latinisatsioonil, põhivasted samad; kehtis kuni 2000. aastani)

Rakendusreeglid:

1. ㅂ *b*, ㄷ *d*, ㄱ *g*, ㅈ *j* vokaalide vahel või *l, m, n, ng* ja vokaali vahel transkribeeritakse *b, d, g, j*, muidu aga *p, t, k, ch*: 가구 *kagu*, 제주 *Cheju*.
2. ㅅ *s*-i vasteks on *s*, v.a. silp 시, mida transkribeeritakse *shi*: 신안 *Shinan*.
3. ㄹ *l* transkribeeritakse vokaali ees *r*, konsonandi ees või sõna lõpus *l*, ㄹㄹ transkribeeritakse *ll*: 사랑 *sarang*, 물건 *mulgön*, 팔 *pal*, 진달래 *chindallae*.
4. Võetakse arvesse häälikumuutusi, mis kirjas ei kajastu:
 - a) assimilatsioon: 넷물 *naes-mul naenmul*, 암력 *am-lyeog amnyök*;
 - b) epenteetiline *l* ja *n*: 가랑잎 *ga-rang-ip karangnip*, 담요 *dam-yo tamnyo*, 풀잎 *pul-ip p'ullip*;
 - c) palatalisatsioon: 굵이 *gud-i kuji*, 같이 *gat-i kach'i*;
 - d) *b, d, g, j* assimilatsioon *h-ga*: 국화 *gug-hwa kuk'wa*, 낱다 *nah-da nat'a*, 밭히다 *balb-hi-da palp'ida*, 맞히다 *maj-hi-da mach'ida*;
 - e) pingsaid (glotaalseid) häälikuid, mis tekivad morfeemide liitumisel, märgitakse helitute vastetega: 사던 *sa-geon sakön*, 신다 *sin-da shinta*, 산불 *san-bul sanpul*;
5. Arusaamatuste vältimiseks võib kasutada sidekriipsu: 장이 *chang-i*, 물가에 *mulka-e*, 종로에 *Chongno-e* (isiku- ja haldusüksuste nimede transkribeerimisel ei võeta arvesse sidekriipsu ees ega järel toimivaid häälikumuutusi: 김복남 *Kim Pok-nam*, 사북면 *Sabuk-myon*).
6. Isikunimesed kirjutatakse perekonnanimi ette ja eesnimi järele, viimases eraldades sidekriipsuga nimeosad (erandina kirjutatakse kokku võõresnimed): 손미희자 *son mi-heui-ja Son Mi-hüi-cha*, 정마리아 *jeong ma-ri-a Chöng Maria*.
7. Kohanimedes transkribeeritakse haldusüksused alati ühtmoodi ja nende ette lisatakse sidekriips: 도 *do* (충청북도 *Ch'ungch'öngbuk-do*), 시 *shi* (의정부시 *Üijöngbu-shi*), 동 *dong* (당산동 *Tangsan-dong*, 봉천 2동 *Pongch'ön 2-dong*). Ära võivad jääda mõned haldusüksuste terminid: 특별시 *tükpyöl-shi*, 직할시 *chik'al-shi*, 시 *shi*, 읍 *üp*.
8. Kohanimed kirjutatakse üldjuhul üheks sõnaks, sidekriipsu võib lisada viie- ja enamasilbiliste nimede puhul: 무량수전 *Muryangsujön*, 금동미륵보살반가상 *Kümdong-mirükposal-pan-gasang*.

9. Käibele võivad jääda ka mõned erandlikud nimekujud: 서울 seo-ul *Seoul*, 이 승만 i seung-man *Syngman Rhee*, 이 화 i hwa *Ewha*, 이 순신 i sun-sin *Yi Sun-shin*, 연세 yeon-se *Yonsei*.

Korea RDV latinisatsioon 1992

[UNGEKN 17th Session, Working Paper 57, 1994]

Põhivasted:

b	= p	dd	= tt	k	= kh
bb	= pp	g	= k	l	= r
(ch	= ch)	gg	= kk	p	= ph
d	= t	(j	= j)	t	= th

Rakendusreeglid:

1. Võetakse arvesse järgmisi häälikumuutusi:

A. ㅃ b, ㅅ d, ㅈ g vokaalide vahel või resonandi ja vokaali vahel transkribeeritakse *b, d, g*.

B. Silbi lõpus või konsonandi (v.a resonandi) ees transkribeeritakse järgmiselt:

b, p → p
d, t, j, ch, s → t
g, k → k

C. ㄹ l transkribeeritakse *l* enne konsonanti või sõna lõpus.

D. Kaksikkonsonantidest sõna lõpus või konsonandi ees säilib vaid üks: 닭섬 dalg-seom *Taksõm*, 물곶 mul-gols *Mulkol*.

E. Häälikute assimileerumisel transkribeeritakse peamiselt järgmiselt:

b, p → m
d, t, j, ch, s, ss → n
g, k, gg → ng

Nt: 백마산 baeg-ma-san *Paengmasan*, 암록강 am-log-gang *Amrokgang*, 꽃마을 ggoch-ma-eul *Kkonmaül*.

F. ㄴ n transkribeeritakse ühendis l-i ja n-iga ll, kui see on juurdunud: 전리마 jeon-li-ma *Chöllima*, 전라도 jeon-la-do *Jõlla-do*, 한나산 han-na-san *Hallasan*.

G. Kui liitsõna esimene osis lõpeb vokaaliga ja teine algab konsonandiga (v.a resonandiga), transkribeeritakse teise osise esimene häälik tugeva vastega, või lisandub *n*, kui teine osis algab resonandiga: 기대산 gi-dae-san *Kittaesan*, 새별읍 sae-byeol-eub *Saeppyöl-üp*, 뒤편 dwi-mun *Twinmun*.

2. Sidekriipsu võib lisada liigenduse näitamiseks või häälduse selgitamiseks: 앞언덕 ap-eon-deog *Ap-õndök*, 판교 pan-gyo *Phan-gyo*.

3. Transkribeerimisel algavad liigisõnad ja nimed helilise vastega, haldusüksuse nimetuse ees kasutatakse sidekriipsu.

4. Isikunimedes kirjutatakse perekonnanimi ette, eesnimi järele, seejuures transkribeerides iga hiina märgile vastavat nime eraldi: 김꽃분 이 gim-ggoch-bun-i *Kim Kkotpuni*, 박동구 bag-dong-gu *Pak Tong Gu*, 안복철 an-bog-cheol *An Pok Chöl*.

5. Erandeid: 평양 pyeong-yang *Pyongyang*.

6. Diakriitiline märk *o-l* ja *u-l* on sageli haak: ö, ü.

ISO transliteratsioonikavand ISO/TR 11941:1996(E)

(paarisvastetest esimene vastab nn 1. meetodile, teine 2. meetodile)

ㄱ k/g	ㅈ ch/c	ㅊ eo	ㅛ yo
ㅋ kh/k	ㅉ cc/jj	ㅌ o	ㅠ yu
ㆁ kk/gg	ㅅ s	ㅍ u	ㅞ yae
ㄷ t/d	ㅆ ss	ㅡ eu	ㅟ ye
ㅌ th/t	ㅎ h	ㅣ i	ㅚ wa
ㄸ tt/dd	ㅇ ',- ¹ ,ng ²	ㅓ ae	ㅜ weo
ㅍ p/b	ㄴ n	ㅕ e	ㅠ wi
ㅑ ph/p	ㄹ l,r ³	ㅖ oe	ㅞ wae
ㅓ pp/bb	ㅁ m	ㅙ ya	ㅟ we
ㅗ c/j	ㅂ a	ㅜ yeo	ㅠ yi

¹ Sõna alguses.

² Silbi lõpus.

³ Silbi alguses.

Rakendusreeglid:

Mitmeti tõlgendatavuse vältimiseks kasutatakse silbipiiri märkimiseks apostroofi.

1. meetodi puhul on see vajalik järgmistel juhtudel:

A. kui ㅇ ' on mitmesilbilise sõna keskel silbi alguses: 꽃이 *kkoch'i*, 강에 *kang'e*, 앗아라 *anc'ara*;

B. kui topeltkonsonandid paiknevad sõna keskel silbi alguses: 아까 *a'kka*, 흰떡 *hyin'tteok*;

C. kui aspireeritud konsonandid paikneva sõna keskel silbi alguses: 유쾌하다 *yu'khwaehata*;

2. meetodi puhul on apostroof vajalik järgmistel juhtudel:

A. kui ㅇ ' on mitmesilbilise sõna keskel silbi alguses: 꽃이 *ggoc'i*, 강에 *gang'e*, 앗아라 *anj'ara*;

B. kui topeltkonsonandid paiknevad sõna keskel silbi alguses: 아까 *a'gga*, 흰떡 *hyin'ddeog*.